

young professional event

CREATE
THE
CHANGE

A person with a backpack is jumping joyfully in a forest. The person is wearing a dark jacket, blue jeans, and a backpack. They are in mid-air with their arms and legs spread wide. The background is a soft-focus forest with green trees and a misty atmosphere. The overall mood is one of freedom and happiness.

Welkom

WE STARTEN OM 10:00

**WEBINAR #3: GEDRAGSVERANDERING EN VERDUURZAMING.
HOE VERLEID JE MENSEN?**

DIT EVENT IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

EN ONZE CONTENT PARTNERS VAN VANDAAG:

Jacques van de Krogt

eigenaar Dapple

Peter Paul van Kempen

Gedragpsycholoog en
eigenaar Van Kempen
Consultancy

Bernardo Korenberg

Head of Sustainability &
Innovation bij Bouwinvest

Programma

- 1 Introductie
- 2 Deel 1: Tien jaar terug in de tijd, hoe kunnen we mensen motiveren voor verduurzaming?
- 3 Pauze
- 4 Deel 2: Uitdagingen van vandaag, hoe ontwikkel je de juiste antenne?
- 5 Afsluiting

Kennismaken

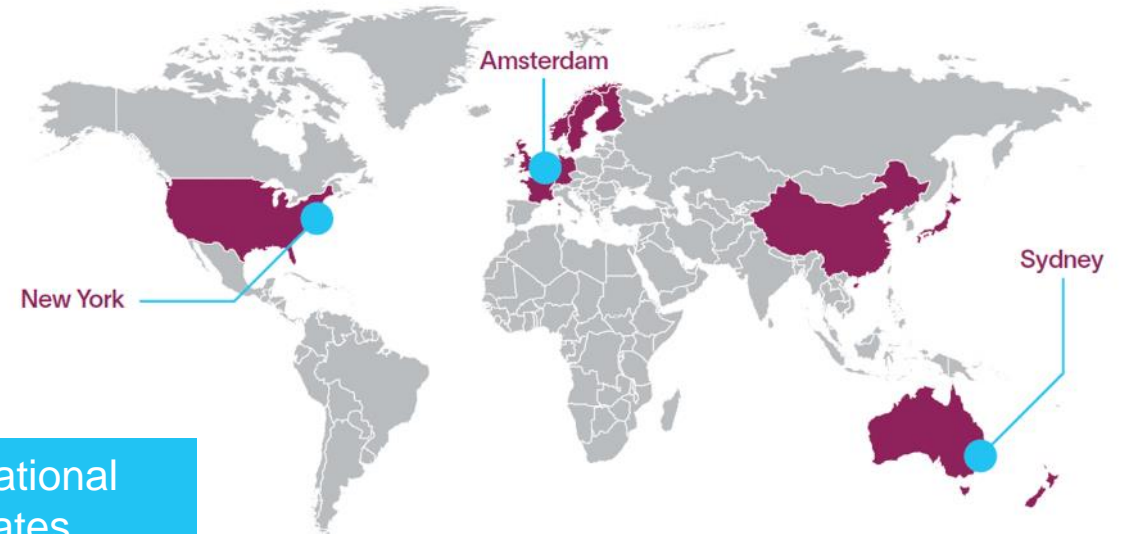
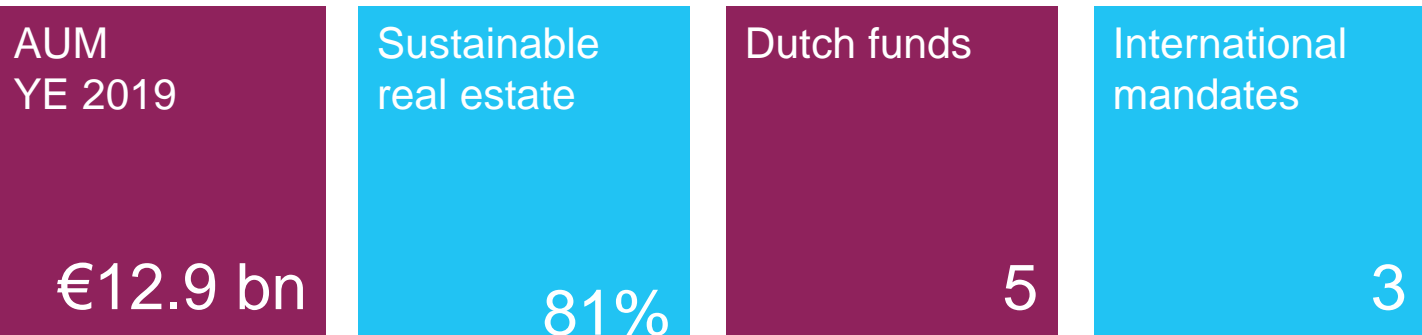
En jullie?

- Wat is je rol bij het verduurzamen van vastgoed?
- Wat hoop je te leren en/of mee te nemen?

Improving pension benefits

BY INVESTING IN SUSTAINABLE REAL ESTATE GLOBALLY

Deel 1

BOUWINVEST 2012, START 'PROJECT MVO'

“Stel er komt verscherpte regelgeving vanuit de overheid op het gebied van verantwoord ondernemen. Bent u daar dan als investeerder op voorbereid? Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) staat ongetwijfeld hoog op uw agenda. De daad bij het woord voegen lijkt echter voor veel organisaties vaak een brug te ver.”

-

Bernardo Korenberg, Projectmanager MVO,
December 2012

Welke stap zou jij als eerste nemen?

(Als je in de schoenen van Bernardo stond)

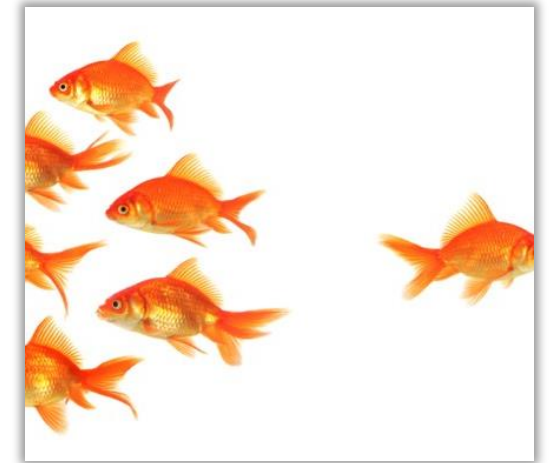

Deel 1

VERANDERING IS NIET MAKKELIJK

- **Veranderen is meestal ‘pijnlijk’**
- **Veranderen betekent vaak het aanpassen van gewoontes**
- **Verandering leidt tot weerstand**
- **Veranderen is makkelijker als anderen meedoen**

Deel 1

NA JAREN 'TE SIMPELE' MODELLEN TE HEBBEN GEBRUIKT

**Bewustwording & Communicatie
leiden niet tot gedragsverandering**

Deel 1

DRIE FACTOREN ZIJN TEGELIJKERTIJD NODIG VOOR GEDRAG

- **Motivatie**
- **Ability (vermogen)**
- **Prompt / Trigger**

Zie: www.behaviormodel.org

Deel 1

VEEL GEMAAKTE FOUTEN

Deel 1

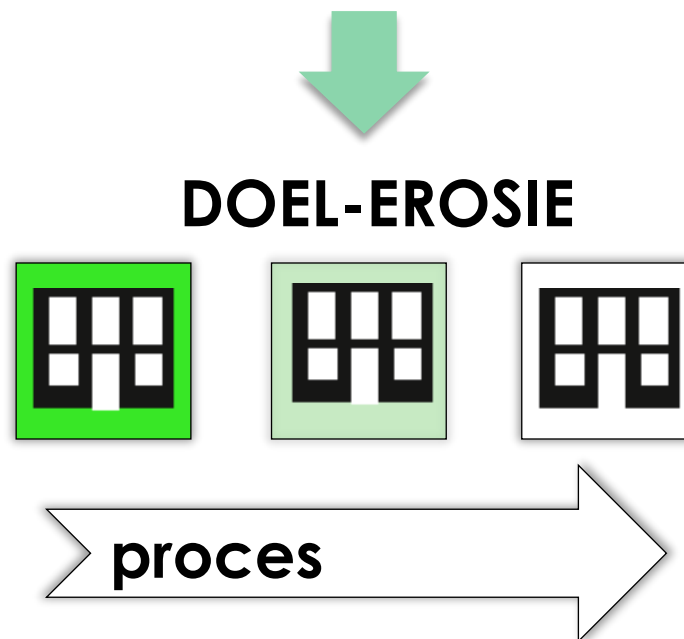
VAAK GEMAAKTE FOUTEN

- **Gevraagde gedrag is niet concreet**
- **Prompt (herinnering) ontbreekt + verkeerde timing**
- **Motivatie en Ability niet bekend**
- **Focus op Motivatie**
- **Gewenst gedrag te moeilijk**
- **Grote complexe stappen in plaats van kleine makkelijke stapjes**

Deel 1

WIE PROBEER JE TE BEÏNVLOEDEN?

- Interne Decision Making Unit (DMU)
- Externe Decision Making Unit
- Verschillende rollen, belangen, motivaties, ability

Deel 1

STAP 1: ACTIEF LUISTEREN

Deel 1

STAP 1: ACTIEF LUISTEREN

- **Help mensen om te doen wat ze al willen**

- **Sluit dus aan op bestaande motivaties en drijfveren**
- **Help mensen om zich succesvol te voelen**

- **Begin met kleine en veilige stapjes, maak het makkelijk!**

Deel 1

BOUWINVEST 2012 EN MIJN EIGEN TOOLKIT

1. Verplaats je in de ander
2. Op zoek naar gemeenschappelijke waarde en eigenaarschap
3. Maak het klein en zet in op actie

Overreden

Stellen

Overbruggen

Inspireren

Gebruik je voelsprietten

STAP1: LUISTEREN, LUISTEREN, LUISTEREN

In deze fase:

motiveren, stimuleren, inspireren en activeren om duurzaamheid doelen in hun taken te integreren, zonder formele bevoegdheid over de taken van die anderen.

Enthousiast, we kunnen en willen het, maar.....

‘Waarom’

- roep om ambitie met focus en keuzes
- marketing vs intrinsieke motivatie

Helder en consistent beeld naar buiten

Wat kan de organisatie aan? Relatie met andere onderwerpen, prioriteiten en kostenverhaal

..... We doen het al hartstikke goed.....

Een scenario voor 2020

Stap 2: Creëer een
gemeenschappelijk
toekomstbeeld
(veranderperspectief)

1. Zijn de (bouw)grondstoffen schaars
2. Energieprijs 50% gestegen
3. Individuele pensioen samenstelling mogelijk
4. Wordt er alleen nog maar verantwoord geïnvesteerd
5. Van 'stenen' naar leefomgevingen
6. Van bezit > gebruik
7. Gericht op de maatschappij ipv info en Euro's
8. Lokale energieopwekking
9. Vastgoed is de nieuwe energiecentrale

De gemeenschappelijke deler

STAP 3: KOPPELEN AAN DE DRIJVEREN VAN DE SECTOR

Exhibit 1

Capturing value in three key areas

Motivatie

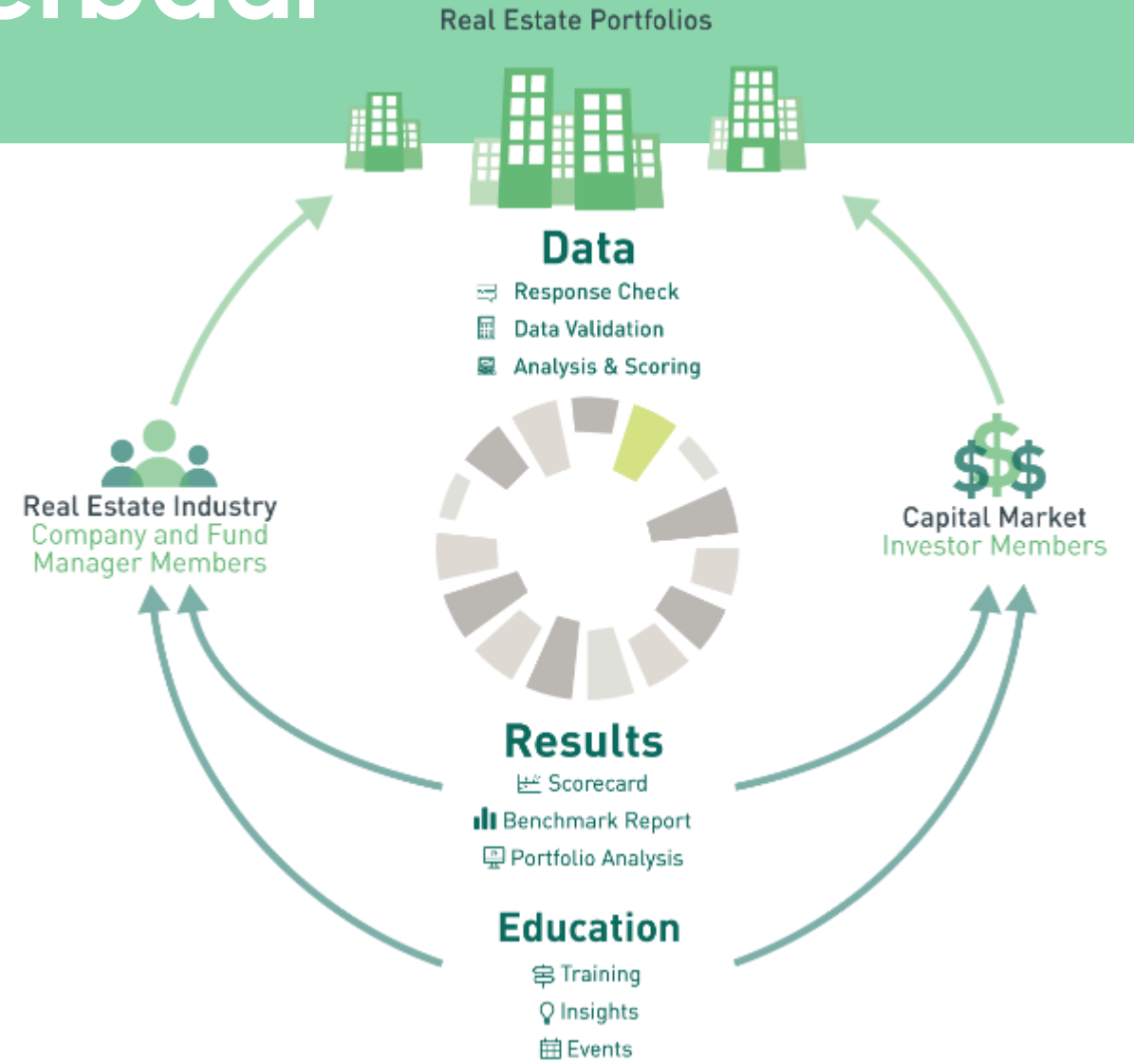
1. Noodzakelijk
2. Efficiënter en innovatiever
3. Kostenbesparing
4. Risico's
5. Aantrekkelijkere werkgever
6. Marktvraag
7. Imago
8. License to operate

Meetbaar = verbeterbaar

STAP 4: EEN EERSTE INTERVENTIE

2013 GRESB REPORT

Pauze

Deel 2

BOUWINVEST 2021 ANDER SPEELVELD – GEEN MINDERE UITDAGING

Wij zetten in op *real value for life*. Ons vermogensbeheer draagt bij aan een duurzame, leefbare, toegankelijke stad én het verbeteren van pensioenuitkeringen.

Metropoolregio's

Omvang bepaalt niet het succes van metropoolregio's, maar goede balans tussen groei en leefbaarheid.

Betaalbare woningen

Een toegankelijke woningmarkt voor een stabiel rendement voor pensioenfondsen.

Zorgvastgoed

Door dubbele vergrijzing is er een schreeuwend tekort aan passende huisvesting.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptieve gebouwen zijn minder kwetsbaar voor effecten van klimaatverandering.

Circulariteit

Door slim hergebruik van materialen kan de vastgoedsector worden verduurzaamd.

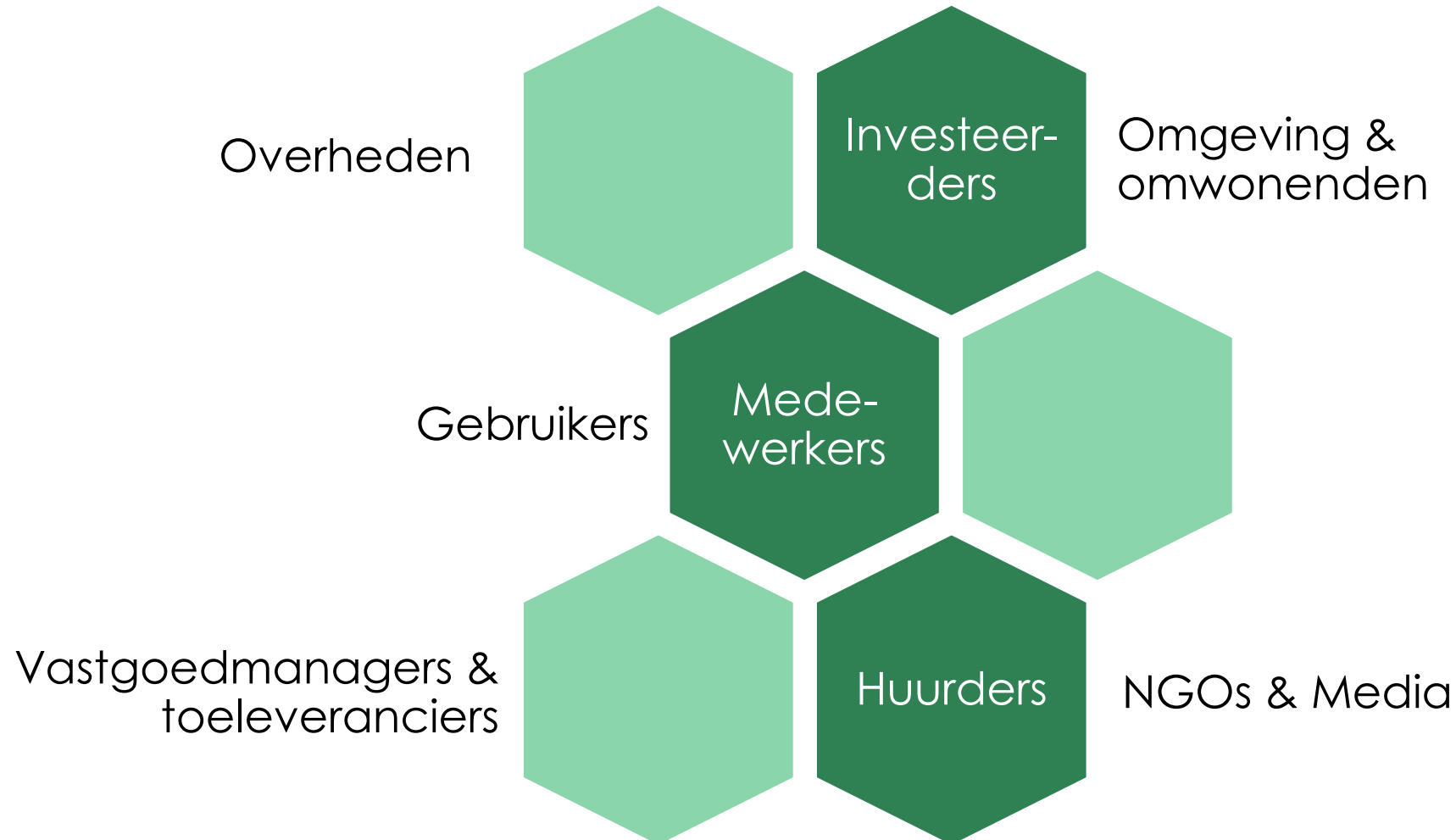
Paris Proof

Wij investeren in aardgasloos en energieneutraal oftewel Paris Proof vastgoed.

Betrokkenen, motivaties en handelingen

DUURZAAMHEID RAAKT AAN STEEDS MEER ONDERWERPEN

Vraag

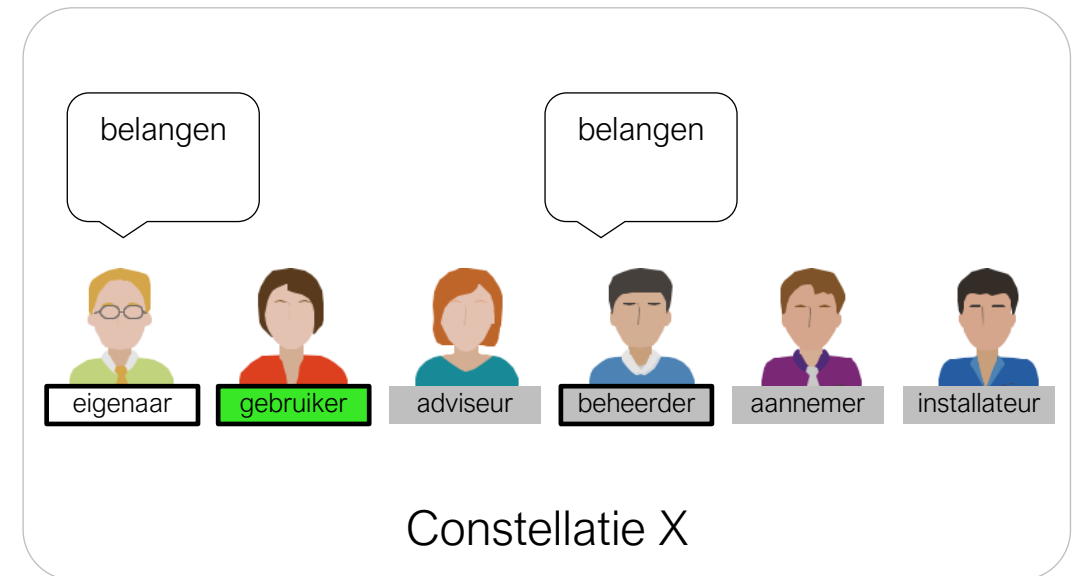
- Als gewenst gedrag niet plaatsvindt, hoe kun je gedrag het beste 'troubleshooten'?

Deel 2

ROLLEN EN BELANGEN

- Interne en externe stakeholders
- Veel vindt plaats 'onder water'
- Kijk daarom met Arendsogen
- Ontwikkel een Antenne!

Deel 2

CONSTELLATIE MVO-EIGENAAR/GEBRUIKER, ROLLEN EN BELANGEN

Belangen eigenaar/gebruiker
Vul in:

Belangen adviseur
Vul in:

Belangen aannemer
Vul in:

Belangen installateur
Vul in:

Karakterisering constellatie en situatie:

Een eigenaar/gebruiker van een kantoor wil vanwege groei een nieuwe verdieping op het gebouw en tegelijkertijd renoveren. Hij rekruteert uit eigen netwerken een adviseur, aannemer en installateur. Het is een informeel aanbestedingsproces. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen staat hoog in het vaandel bij dit bedrijf en hij geeft dat ook door.

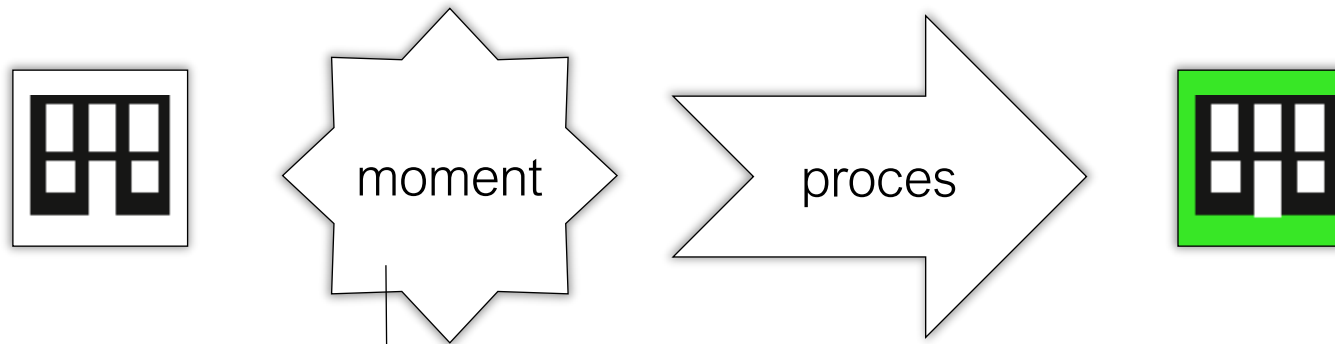

Constellatie 'MVO-eigenaar/gebruiker'
Natuurlijk moment: Verbouwing

Hoe zou je de deze constellatie beïnvloeden?
Vul in:

Deel 2

GEBRUIK NATUURLIJKE MOMENTEN

- Koop en verkoop
- Contractverlenging
- Renovatie
- Vervanging
- Aanbieding marktpartij
-

**"Niets is krachtiger dan een idee
waar de tijd rijp voor is!"**

Donald Pols, directeur Milieudefensie.

Deel 2

SUCCESVOLLE STAPPEN OM TE BEÏNVLOEDEN

- Begrijp je ambitie & Motivatie + Ability van stakeholders
- Vertaal dat naar gedragsopties
- Kies winnend gedrag + reeks stapjes
- Maak gedrag makkelijk
- Zorg dat er een 'hot trigger' is op het juiste moment!

Het not-invented-here syndroom

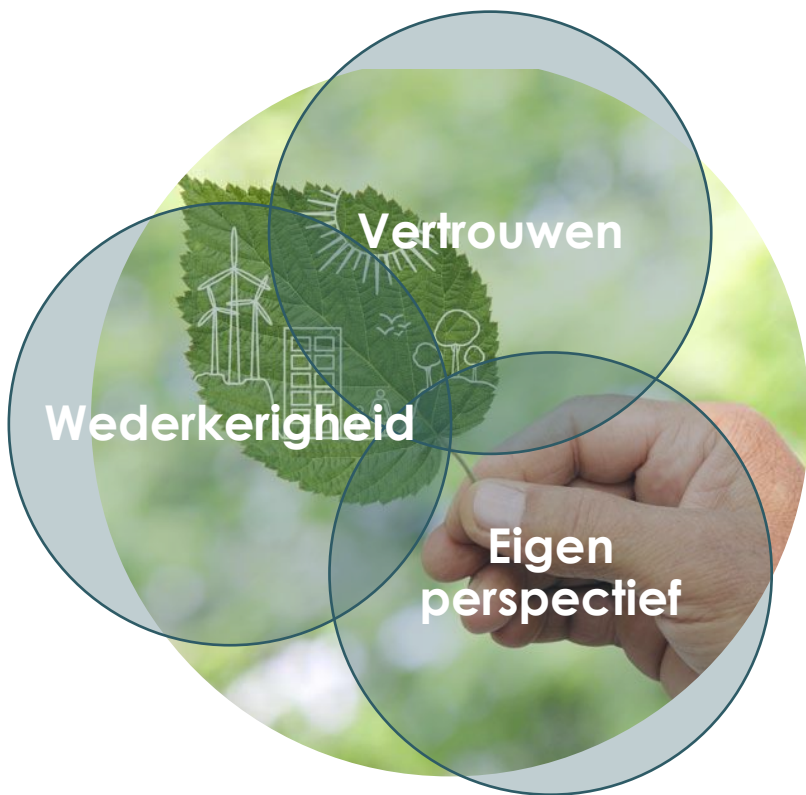
DE 7 ROLLEN VAN EEN HEAD OF SUSTAINABILITY & INNOVATION

1. Netwerkrol
2. Strategische rol
3. Coördinerende en initiërende rol
4. Stimulerende en verbindende rol
5. Mentorrol
6. Vernieuwende rol
7. Monitoring rol

Huurder

VERDUURZAMING KAN JE NIET ALLEEN, SAMENWERKING IS CRUCIAAL

- Huurdersgedrag in verduurzaming
- Nieuwe proposities
- Informatie delen

By Frits Ahlefeldt

Vraag

- Welke gedragsverandering ga jij morgen in de praktijk brengen om jouw duurzaamheid ambities (of die van je werkgever) te realiseren?

A person with a backpack is jumping joyfully in a forest. The background is a soft-focus view of trees and foliage. A green speech bubble icon is positioned to the left of the main text.

create the change

TOF, DAT JIJ ERBIJ WAS!

SAVE THE DATE

21 SEPTEMBER

LIVE IN UTRECHT

INSCHRIJVEN VANAF 5 JULI 12:00

Disclaimer

This presentation and its content, including all data contained therein, (together the "**Content**") is exclusively provided as general information only. No rights whatsoever can be derived from the Content. Bouwinvest is not liable for any damages which may arise as a result of the use of the Content or as a result of any incorrectness or incompleteness of the Content. The Content is by no means to be interpreted as being complete. The Content is qualified in its entirety by the terms of the Information Memorandum and other Fund Documentation as described therein, which are or will be made available upon request. This presentation does not constitute a sale, an offer to sell or a solicitation of an offer to buy any interests in a fund. Bouwinvest has received a license from the Netherlands Authority for the Financial Markets ("**AFM**") within the meaning of Article 2:65 FSA and acts under the supervision of the AFM. All copyrights, patents, intellectual and other property, and licenses regarding the Content are held and obtained by Bouwinvest and remain the exclusive property of Bouwinvest. These rights will not be passed to persons accessing the Content. No part of the Content may be reproduced, distributed, stored in a retrieval system and / or published by print, photocopy, microfilm, downloaded to other websites, databases or by any other means, without the prior written consent of Bouwinvest.